

Tutkimusdatan hallinta tieteellisen kirjaston palveluna

FT Katja Fält

+

Julkaisemisen ja tutkimuksen tuen tiimi

17.5.2018

Tampereen kirjastopäivä

DOI: [10.5281/zenodo.1246404](https://doi.org/10.5281/zenodo.1246404)

This work is licenced under
[Creative Commons Attribution
4.0 International License.](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

TUTKIMUSDATA JA SEN HALLINTA

TAMPERE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

MITÄ ON TUTKIMUSDATA?

Tutkimusdata: Tieteellisen tutkimuksen aikana kerätyt, tuotetut tai muokatut tietoaineistot, joihin tutkimuksen tulokset perustuvat

Tutkimusdata koostuu varsinaisesta datasta ja sen kontekstia, sisältöä, rakennetta ja käsittelyä sisältävistä metatiedoista (metadatatista)

MITÄ ON TUTKIMUSDATA JA MIKSI/MITEN SITÄ PITÄISI HALLITA?

Osa tutkijantaitoja on
taito hallita ja käsitellä
dataa
suunnitelmallisesti,
turvallisesti ja eettisesti

=

AINEISTONHALLINTA

**AINEISTONHALLINTA
TÄHTÄÄ**

hyvin työstettyyn
tutkimusdataan, jonka
elinkaari on etukäteen
suunniteltu ja joka on:

Löydettävissä
Saavutettavissa
Yhteentoimivaa
Uudelleenkäytettävää

MITÄ ON TUTKIMUSDATA JA MIKSI/MITEN SITÄ PITÄISI HALLITA?

HYVÄ AINEISTONHALLINTA

on osa hyvää tieteellistä käytäntöä

säästää aikaa

varmistaa, että kaikki tarpeellinen tieto
tulee tallennetuksi eikä se katoa

selkiyttää työryhmän sisäisiä
pelisääntöjä

varmistaa tutkimuksen toistettavuuden

helpottaa aineiston arkistointia

sujuvoittaa aineiston avaamista

MITÄ AVOIMUUS TARKOITTAÄ?

Tutkimusdatan, tutkimusmenetelmien ja tutkimustulosten avoin saatavuus

Tutkimuksen, menetelmien ja tulosten läpinäkyvyys, aineistojen helppo löydettävyys ja hyödynnettävyys

Kun tulokset laajasti hyödynnettävissä, tieteen ja tutkimuksen vaikuttavuus kasvaa ja se hyödyttää laajasti yhteiskuntaa

AVOIMUUDEN ERI ASTEET

Avoimuus ei tarkoita kontrolloimatonta avaamista

Kaikkea dataa ei perustelluista syistä voi avata

Keskeisimmän metadatan tulisi aina olla avointa

- Mahdollistaminen ja tuki kirjastojen tontilla

- TTY: tutkimustietojärjestelmä Tutcris

AVOIMEN TIETEEN TOIMINTAKULTTUURI

EU:n suositus avoimesta saatavuudesta

- EU:n tavoite kaikille jäsenvaltioille: kaikki julkisin varoin tehty tutkimus avoimeksi vuoteen 2020
 - Suositus: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51636
-

ATT-hanke (2014-2017)

- OKM:n hanke tiedon saatavuuden ja avoimen tieteen edistämiseksi
-

Tutkimusorganisaatiot

- TTY:n tutkimusdatapolitiikka: Julkaistuihin tutkimustuloksiin liittyvä tutkimusaineisto lähtökohtaisesti yhteiskäyttöistä ja avointa
- Tampere3 tutkimusstrategia: nostaa esiin tieteen avoimuuden ja datan saatavuuden, tutkijoiden tulee edistää avointa tiedettä ja dataa

TIETEEN AVOIMUUTTA EDISTETÄÄN ERILAISILLA KÄYTÄNNÖILLÄ

Tutkimusaineistot julkaistaan avoimesti

Tutkimusta tuodaan avoimesti saataville open access -
julkaisuina

Hyödynnetään avointa lähdekoodia ja standardeja

Tutkimusprosessi dokumentoidaan julkisesti (avoimen
muistikirjan menetelmä ja avoin vertaisarviointi)

AVOIMUUTTA YHTEISTYÖSSÄ

CSC – Tieteen tietotekniikan keskus

IDA – tutkimusdatan säilytyspalvelu

Etsin – tutkimusaineistojen hakupalvelu

Avaa – avointen tutkimusaineistojen julkaisualusta

Tietoarkisto

Aineistoportaali Aila <https://services.fsd.uta.fi/index>

Aineistonhallinnan käsikirja

Kielipankki <https://www.kielipankki.fi/>

DMPTuuli – aineistonhallintasuunnitelman laadintaan

<https://www.dmptuuli.fi/>

Yliopistojen IT-palvelut tutkijoille

DATAN AVOIMUUS JA ANSIOT TUTKIJALLE

Tallennettu tutkimusaineisto on
meriitti tutkijan cv:ssä

Kun data on tallennettu, myös muut
voivat käyttää ja viitata dataan

Lisääntyneet viittaukset lisäävät
tutkijan ja tutkimuksen vaikuttavuutta

TUTKIMUSDATAN PALVELUT TTY:N KIRJASTOSSA

TTY:N KIRJASTO JA TUTKIMUKSEN TUKI

TTY:n
tutkimuksen
tuen palvelut

Kuuluu: tutkimuksen kehittämissyksikkö, tutkimuspalvelut, innovaatiopalvelut ja ***kirjasto***

Tutkimuksen tuen palvelut palvelevat tutkijoita tutkimuksen laatuun, julkaisemiseen, aineistoihin, rahoituksen hakemiseen ja projektin hallintaan, sekä tutkimustulosten hyödyntämiseen liittyvissä kysymyksissä

Julkaisemisen
ja tutkimuksen
tuen tiimi

Tieteellisen julkaisutoiminnan, tutkimusdatan ja tekijänoikeuskäytäntöjen ohjaus ja neuvonta, yliopiston tieteellisen toiminnan rekisteröinti ja raportointi, tutkimustietojärjestelmä Tutcrisin ylläpito ja kehittäminen, bibliometriset analyysit

TTY:N TUTKIMUSDATAPALVELUT

Tutkimusdatapalvelut auttavat kaikissa datanhallinnan vaiheissa:

Aineistohallintasuunnitelma
ja sen laatiminen
Metadatan tuottaminen
Tietoturva
Aineiston käyttöoikeudet
Datan säilyttäminen
Datan jakaminen
jne.

TTY:N TUTKIMUSDATAPALVELUT

- TTY:n tutkimusdatan opas: <https://scienceport.tut.fi/tutkimusdatapalvelut>
- Tutcris: tutkimusdatan metatietojen tallennus
- DMPTuuli: työpajat ja klinikat
- Tutkimusdatan seminaarit
- Tutkimusdatan ja aineistonhallinnan koulutusta pyynnöstä (esim. tutkimusryhmät)
- Henkilökohtaista tukea datanhallintaan: researchdata@tut.fi

LOPUKSI

Kirjastojen datatuen palveluiden kehittämisessä haasteita

Vaatii runsaasti kehittämis- ja strategiatyötä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla

Edellyttää uudenlaista osaamista

- Dataosaaminen huomioitava esimerkiksi rekrytoinneissa
 - haasteena valmiiden dataosaajien vähyys
-

”Tutkimuskulttuurin muutos on kaikkien ongelma”

<https://r2rconf.files.wordpress.com/2018/03/r2r-2018-changing-the-culture-alison-mudditt.pdf>

KIITOS!

Ota yhteyttä:
researchdata@tut.fi

Seuraa
Twitter: TUT_Library